

Zágóban Mikes Kelemen* hajdani birtokához a falun keresztül vezet az út. Az arra járó jámbor lélek így betekintést nyerhet a vidéki élet mindennapjaiba. A valamikori **Mikes birtok**ra ma már több lakóház épült. Az egyik ilyen gazdaudvaron gondosan kialakított ösvény vezet el a látogatót a

Mikes emlékmű

höz. 1903–1904-ben kiásták a zágoni Mikes-kertbeli romokat, melyeket a szülőház maradványainak vélték, majd ezt a helyet az EMKE emlékoszloppal jelölte meg, így kívánva meghonosítani a Mikes kultuszt Háromszéken.

A ránk maradt több mint 300 éves két terebélyes tölgyfát ma már védett természeti értéként ápolják, a helyiek és a környékeliek Mikes-tölgyfái néven ismerik. A fák koráról, ültetésének idejéről pontos feljegyzés nincs, a **szájhagyomány szerint a fákat Mikes Kelemen édesapja, Mikes Pál köznemes ültette** . A fákat faragott kopjával jelölték meg.

A cserefák, a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) családjába tartoznak. Az egyik fa nagyobb ága szélvihar következtében letörtött, hogy a történelmi ereklyefa tovább „élhessen” 1999-ben Mónus Béla budapesti faragóművész Mikes Kelemen emlékére térplasztikai alkotást készített Rodostói remete és nénje címmel, így valósítva meg egy reprezentatív kulturális kármentést. Ezt a térplasztikai emlékszobrot a **Mikes- Szentkereszty kastély** udvarán helyezték el, ábrázolásán a mélyen megtört hányatott emberi sors, székely életképek tükröződnek. A faragóművész fontosnak tartotta a székelység szimbólumait is megjeleníteni, mintegy megkoronázva az alkotást az ázsiából hozott ősi jelképekkel a nap a hold és csillag szimbólummal. Ma a birtokon lévő Mikes-cserefák egyikén, azonban a kiszáradás nyomai láthatóak. A korona száradását nem csak az előregedés okozza, hanem az is, hogy a Zágón-patak medre mélyebb lett, így gyökérzete nem kap elegendő vizet, másrészt a Papolctól Zágont elválasztó Láhó-hegy növényzetének letarolása következtében a csapadékvíz nem úgy adagolódik, mint régen. Erre a hatóságoknak oda kellene figyelni, és megoldást találni a fák, életben tartására.

Rákóczi fejedelem hú titkára csak ritkán tűnik fel a népi emlékezetben, és akkor is inkább csak mellékszereplőként. Kultusza máig él a székelyföldi Zágónban és környékén, ám mindez kimerül a történelmi kegyeletben, az egyetlen feljegyzett mondai jellegű narratíva mellett, mindössze az egykori szülőház udvarán álló két famatuzsálem, az úgynevezett Mikes-tölgyek csillantanak fel némi színt a lehetséges népi képzeletből: állítólag még gyermekként gyakran megpihent dús lombjuk alatt – igaz nem sokáig pihenhetett ott, mert már fiatalon a jezsuiták kolozsvári kollégiumába, később II. Rákóczi Ferenc udvarába került, akit követett élete végéig törökországi száműzetésében is. Hűségének örök emléke az a 207 levél, melyet Rodostóban írt, és korhű adatokat szolgál a fejedelem életének utolsó fejezetéről. *„Ha valaki a hűségnek személyi nevet akarna adni, nevezze Mikes Kelemennek*
" írta róla Benedek Elek. Erről a hűségről, ragaszkodásról tanúskodik az az egyetlen monda, ami hozzá fűződik, melynek címe A rodostói kakukk.

...